

สำนักงาน | OFFICE
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม | OF INDUSTRIAL ECONOMICS

OIE SHARE

ปีที่ 9 ฉบับที่ 104 พฤศจิกายน 2563

เข้มทิศขีดแข่งขัน กับแนวทางการขับเคลื่อน **อุตสาหกรรมไทย** ในยุคหลัง Covid-19

สามารถติดตามข่าวสาร
สาระน่ารู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ที่

fanpage
facebook®

Contents

ประจำเดือนพฤษภาคม 2563

Editor's Note

สวัสดิคุณผู้อ่านจุลสาร OIE SHARE เดือนพฤษภาคมนี้ ฉบับที่ 104 ที่มาพร้อมบทความเรื่องอุตสาหกรรมน่ารู้อีกเช่นเคย เริ่มกันที่คอลัมน์ Econ Focus เรื่อง **เข้มทิชชิดแข็งขันกับแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไทยในยุคหลัง Covid-19** คอลัมน์ Sharing เรื่อง **“Self Assessment to Industry 4.0” เข้มทิช นำทาง เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทย และปิดท้ายด้วยคอลัมน์ เก็บมาเล่า เรื่อง ผลกระทบและทิศทางของภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19**

ขอบคุณผู้อ่านที่ติดตามกันมาตลอด แล้วพบกันใหม่ ฉบับหน้าค่ะ

ด้วยความประณานาด

Econ Focus

เข้มทิชชิดแข็งขันกับแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไทยในยุคหลัง Covid-19

3

Econ Review

สรุปสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรม

8

Sharing

“Self Assessment

9

to Industry 4.0” เข้มทิชนำทางเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทย พลกระกบและกิจการของภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

12

เก็บมาเล่า

Movement

15

**วารสาร
เศรษฐกิจ
อุตสาหกรรม**
INDUSTRIAL ECONOMICS JOURNAL

**ชวนนักเขียน
เรียงร้อยบทความ**

ขอเชิญชวนผู้สนใจ
ร่วมส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสาร

“OIE CLUB บทความเขิงก้าสบะ”

ผู้สนใจสามารถส่งบทความเป็นไฟล์ word ทาง oieprnews@gmail.com
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กกลุ่มประชาสัมพันธ์ สค. 0 2202 4284

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

Website: www.oie.go.th | Facebook Fan Page: oie_news | Instagram: Oieprnews | YouTube: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

OIE SHARE ยินดีรับฟังความคิดเห็น คำชี้แนะ และข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ติดต่อได้ที่ กองบรรณาธิการ OIE SHARE กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 อีเมล : oieprnews@gmail.com

ข้อความที่ปรากฏใน OIE SHARE เป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน

หากต้องการนำข้อเขียนหรือบทความในฉบับ ไปตีพิมพ์ เผยแพร่ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด กรุณาติดต่อกองบรรณาธิการ

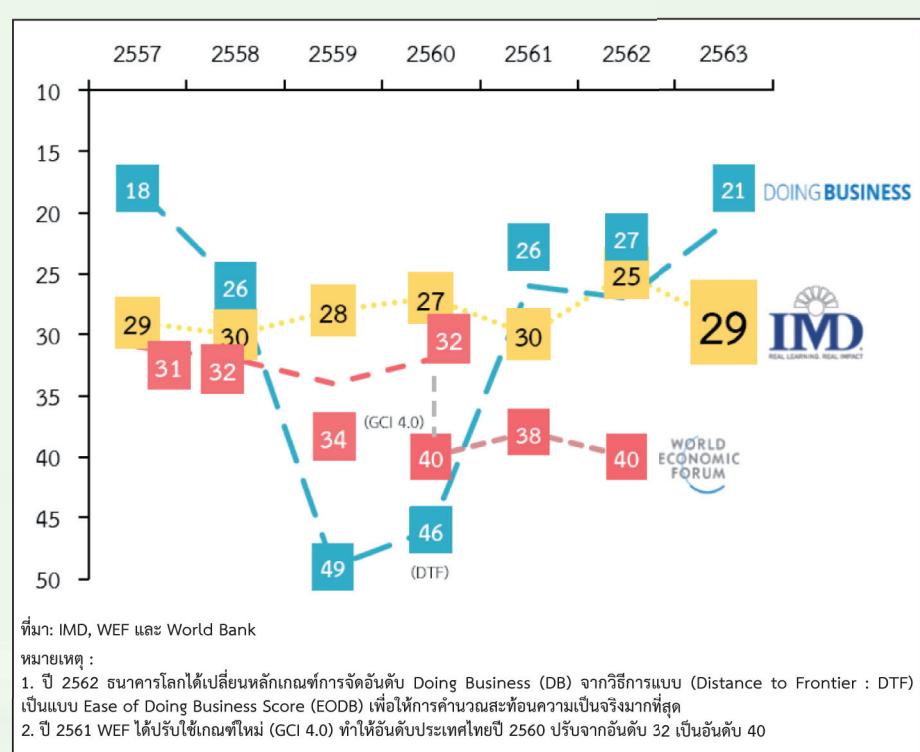

เข้มทิศขีดแข่งขัน กับแนวทางการขับเคลื่อน อุตสาหกรรมไทย ในยุคหลัง Covid-19

กองนโยบายอุตสาหกรรมภาค

ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์นั้นยังคงเป็นความท้าทายในระยะยาว โดยสะท้อนได้จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศจาก World Competitiveness Center ของ International Institute for Management Development หรือ IMD ประจำปี 2563 ที่สำรวจและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั่วโลกพบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่อันดับที่ 29 จาก 63 ประเทศ เป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันนี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องหันกลับมาทบทวนรกรอบแนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่เปรียบเสมือนเข้มทิศ เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันอีกรั้ง เพื่อให้มีความสามารถทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถยกระดับดัชนีภาพของประเทศในมิติต่าง ๆ ซึ่งรกรอบแนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศกับแนวทางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไทยในยุคหลัง Covid-19 จะเป็นอย่างไร และจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่เรามาลองหาคำตอบไปพร้อม ๆ กัน

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยทั่วโลกประจำปี 2563 ประเทศไทยมีผลคะแนนสุทธิลดลงจาก 77.233 มาอยู่ที่ 75.387 ส่งผลให้ผลการจัดอันดับของประเทศไทยลดลง 4 อันดับ จากอันดับที่ 25 ลงมาอยู่ที่อันดับที่ 29 ใกล้เคียงกับ

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 18 สิงหาคม 2563

อันดับในปี 2561 ซึ่งอยู่ที่อันดับที่ 30 โดยปัจจัยหลักที่เป็นตัวชี้วัด 4 ด้านนั้น มีผลการจัดอันดับดังนี้ 2 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) เนื่องจากหัศนคติที่ดีขึ้นของผู้ประกอบการในด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งการที่ภาครัฐให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนธุรกิจภายในประเทศ และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เนื่องจากมีการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และการศึกษา ในขณะที่สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ลดลง เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) และการจ้างงาน (Employment) มีอัตราการขยายตัวลดลงอันเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่ซบเซาลงในรอบปีที่ผ่านมา รวมทั้ง ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ลดลง เนื่องจากกลุ่มตัวชี้วัดที่มุ่งประเมินผลด้านความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐอยู่ในระดับต่ำ และมีตัวชี้วัดใหม่เรื่องความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งประเทศไทยอยู่อันดับที่ 50

หากมองสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของ Covid-19 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มองว่า Covid-19 ได้ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจแบบ Twin Supply-Demand Shock คือ มูลค่าการบริโภค การลงทุน และการส่งออกลดลง โดยส่งผลให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยลดลง รวมทั้งตลาดทุนมีความผันผวน จากการคาดการณ์ของนักลงทุนทั่วโลกในญี่ปุ่นและรายร้อยที่อยู่ในภาวะดีนั้นสะท้อนถึงความไม่แน่นอนจากสถานการณ์การแพร่ระบาด วิถีชีวิตแบบ Social-Distancing ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไปจากมาตรการการรักษาระยะห่าง เพื่อความปลอดภัยทางสาธารณสุข

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก (Megatrends) ที่เปลี่ยนไปเมื่อ Covid-19 เป็นตัวเร่งและตัวชะลอ (Accelerator & Decelerator) พบว่า ในด้านที่เป็น Accelerator ได้แก่ เกิดการเปลี่ยนชี้วัดทางเศรษฐกิจและการเมือง (Economic & Political Polarization) โดยข้าวอำนาจฝั่งอเมริกาจะน้อยลง กลุ่มข้าวอำนาจทางเงิน อินเดีย และประเทศข้าวอำนาจระดับกลาง (Several Middle Ranking Powers) จะมีบทบาทมากขึ้น รวมทั้ง จะเกิดกลุ่มข้าวอำนาจหลายฝ่ายเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง เกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มสูงขึ้น (Increasing Inequality) เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร (Demographic And Gender Shifts) โดยจะเข้าสู่ “Grey Economy” คือ สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) จะเกิดขึ้นเร็วกว่าที่คิด เกิดการเติบโตของธุรกิจและบริการออนไลน์แบบก้าวกระโดด รวมทั้ง โลจิสติกส์จะแข็งข้นรุนแรงขึ้น เพราะต้องตรงต่อเวลา (On-time) สำหรับในด้านที่เป็น Decelerator ได้แก่ เกิดความเสื่อมของโลกาภิวัตน์ (De-Globalization) โดยลัทธิชาตินิยมและภูมิภาคนิยมจะรุนแรงขึ้น บทบาทของประเทศไทยในโลกตะวันตกต่อการจัดระเบียบโลกลดลง การส่งเสริมการค้าและการลงทุนอย่างเสรีจะเพิ่มขึ้นในภูมิภาคเดียวกัน แต่จะทำได้ยากขึ้นในระดับระหว่างภูมิภาค นอกจากนี้ จะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชลอลงจากต้นทุนทางสุขภาพ (Economic Growth vs Health) โดยต้นทุนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะสูงขึ้นจากการด้านสาธารณสุข ในขณะที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากกำลังซื้อของประชากรลดลงจากโครงสร้างทางประชากรที่เปลี่ยนไปความต้องการสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพมีแนวโน้มที่สูงขึ้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจจะต้องดำเนินการควบคู่กับการรักษามาตรฐานด้านความปลอดภัย ซึ่งส่งผลต่อหั้งมาตรการด้านการค้าและการลงทุนต่าง ๆ

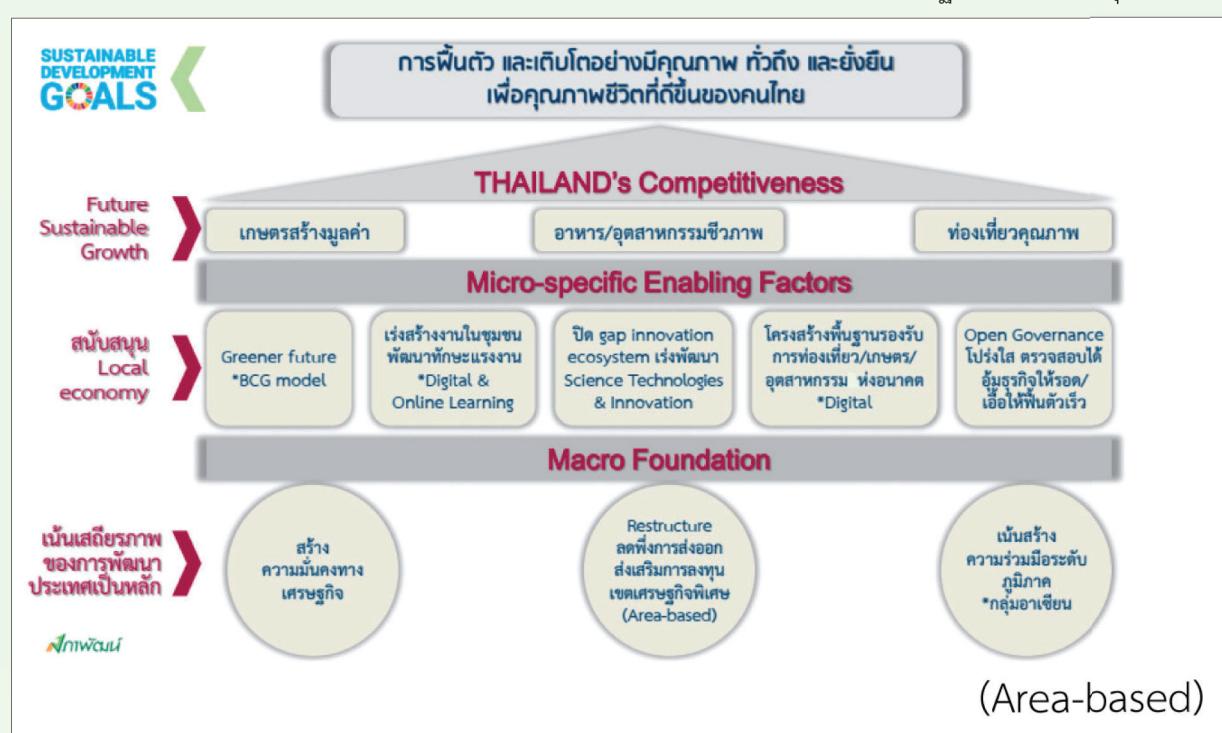
ที่มา: <https://www.theburnin.com/>

ความปกติในรูปแบบเดิมสู่ความปกติในรูปแบบใหม่ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ยกตัวอย่างในด้านเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรมและการผลิต ทุกประเทศจะหันมาให้ความสำคัญกับการเพิ่มความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การแพทย์ และยาเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศและลดการพึ่งพาต่างประเทศ รวมทั้ง เล็งเห็นความจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการผลิตและบริการ โดยการใช้ระบบอัตโนมัติและดิจิทัลเข้ามาเป็นตัวช่วย นอกจากนี้ การซัพพลายเชนของห่วงโซ่คุณค่า (Diversified Global Value Chain) ที่เคยพึ่งพาภัยอย่างขั้นตอนในระดับโลก จะทำให้แต่ละอุตสาหกรรมต้องหาทางเลือกสำรองและมุ่งเน้นหุนส่วนทางการค้าภายในประเทศหรือภัยในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น สำหรับด้านบริการและการค้า จากเดิมที่เคยพึ่งพาการปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ค้าและผู้รับบริการ จะต้องปรับโฉมใหม่โดยมุ่งเน้นบริการที่มีคุณภาพและมาตรฐานทางสุขอนามัยที่สูงขึ้น และดิจิทัลแพลตฟอร์มจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำธุรกิจ Covid-19 เพื่อลดการพึ่งพาบริการของต่างชาติ จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาแพลตฟอร์มภายในประเทศที่เข้มแข็งมากขึ้นจากนี้ ประชาชนจะเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการลดการสัมผัสเงินสดเพื่อลดการติดโรค ซึ่งจะผลักดันให้เกิดสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) เร็วๆ ขึ้น

จากบริบทใหม่ของการแข่งขันได้นำไปสู่การทบทวน (Rethink) กรอบแนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ

ศศ. ภายใต้รูปแบบใหม่ คือ 1) รูปแบบการพื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ข้ากว่าปกติ โดยเศรษฐกิจจะค่อย ๆ พื้นตัวข้ากว่าปกติ ในทุกรั้งที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ โดยอาจมีรูปแบบคล้าย ๆ กับเครื่องหมายถูกทางยาฯ หรือรูปแบบอื่น ๆ ถึงจะกลับมาอยู่ในระดับเดิมกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคยเกิดขึ้นก่อนเกิดการแพร่ระบาดของ Covid-19 2) HEALTH for all Policy คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงมาตรการทางสาธารณสุขอย่างเข้มข้นทำให้มีต้นทุนที่สูงขึ้น เช่น มาตรการเว้นระยะห่าง มาตรการทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเพื่อลดและป้องกันการแพร่ระบาด และ 3) TECHNOLOGY for all Policy โดยเทคโนโลยีจะเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พร้อมกับการรักษาความปลอดภัยทางด้านสาธารณสุข เช่น เศรษฐกิจคนติดบ้าน (From-Home Economy) ที่ทำให้ e-Commerce และการทำธุรกิจทางออนไลน์เติบโตอย่างก้าวกระโดด ระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) ที่เป็นการนำเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์สามารถพูดคุยตอบโต้กันได้แบบ Real-time ไร้ข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งแพทย์สามารถใช้ทำการรักษาวินิจฉัยโรค และให้คำปรึกษาจากทางไกลได้¹ เทคโนโลยีภาคประชาชน (Civic Tech) ที่เป็นการนำเทคโนโลยีไปช่วยยกระดับหรือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับภาครัฐ โดยเน้นให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลหรือปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 18 สิงหาคม 2563

กรอบแนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคหลัง Covid-19 ในระดับมหภาค จะมุ่งเน้นการพัฒนาสesimalภาพของประเทศไทยเป็นหลัก โดยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ลดการพึ่งพาการส่งออก ส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Area-based) รวมทั้ง มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะกลุ่มอาเซียน สำหรับ ปัจจัยแวดล้อมในระดับจุลภาค จะมุ่งสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) ซึ่งถือเป็นการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน โดยมีแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) ใช้แนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) Model คือ การสร้างความสมดุลให้ “เศรษฐกิจสามารถเติบโตไปควบคู่กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน” โดยนำองค์ความรู้การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาต่อยอดความเข้มแข็ง 2) พัฒนาทักษะแรงงาน โดยการนำดิจิทัลและการเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) เข้ามาเป็นเครื่องมือ 3) ปิดช่องว่างในการสร้างสภาพแวดล้อมให้อื้ออำนวยต่อการคิดค้นนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) โดยเร่งพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม 4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรับการท่องเที่ยว การเกษตร อุตสาหกรรมแห่งอนาคต โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และ 5) มุ่งสู่การเป็นรัฐเปิด (Open Governance) เพื่อกระตับความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งจะมีส่วนในการอุ่นธุรกิจให้รอด/อีกหนึ่งปีที่ฟื้นตัวเร็ว มุ่งสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต (Future Sustainable Growth) โดยใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาภาคการเกษตร มุ่งเน้น “เกษตรสร้างมูลค่า” ภายใต้การพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตร ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริม “อาหารและอุตสาหกรรมชีวภาพ” จากข้อได้เปรียบที่ไทยมีศักยภาพด้านวัตถุถูกดิบจากสินค้าเกษตร และมีฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพรายในประเทศไทย รวมทั้งพัฒนา “ท่องเที่ยว

เชิงคุณภาพ” เพื่อให้เป็นพื้นเพื่อหลักที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการฟื้นตัวและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง และยั่งยืน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนไทย สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาระดับนานาชาติ

จากการรอบแนวคิดการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศดังกล่าว หากมองในบริบทของภาคอุตสาหกรรมจะเห็นได้ว่า แนวทางการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์ Covid-19 เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ แนวทางการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยหลังสถานการณ์ Covid-19 จะมีทิศทางที่มุ่งเน้นให้เกิดการฟื้นตัวและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน บนฐานความเข้มแข็งภายในประเทศ โดยให้ความสำคัญกับ

➤ **การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ/ห้องลิน** อาทิ ส่งเสริมการผลิตในประเทศเพื่อสร้าง Supply Chain ในประเทศ และกระจายรายได้ให้ห้องลิน

➤ **การกระจายความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทาน** โดยการหันมาพึ่งพาห่วงโซ่อุปทานในประเทศเพิ่มขึ้น และปรับห่วงโซ่อุปทานการผลิตให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น (Resilient Supply Chain)

➤ **การส่งเสริมการผลิต/ส่งออกสินค้าค้ายภาพที่สร้างสายการผลิต/มูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นในประเทศ** อาทิ สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร สินค้าที่เกี่ยวกับการรักษาและป้องกันโรค เช่น เครื่องมือแพทย์และสิ่งทอทางการแพทย์ (Medical Textile)

➤ **การเพิ่มสัดส่วนการบริโภคในประเทศ ผ่านการลงทุนการใช้จ่ายภาครัฐ การเพิ่มสวัสดิการ เพื่อเพิ่มอำนาจการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนให้มากขึ้น**

➤ **การส่งเสริมการพัฒนาทุนมนุษย์โดยเฉพาะแรงงานที่ติดงาน เช่น การส่งเสริมเรื่อง การ Re-skill/Up-skill ให้แก่ประชาชน อาทิ การเสริมสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ (Online Course) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้ เพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ว่างงาน และประชาชนระดับฐานราก ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชนในระยะยาว**

นอกจากนี้ ภาครัฐยังมีแนวทางในการส่งเสริมด้านการพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมให้นายจ้างเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการพัฒนา ยกระดับทักษะความสามารถของแรงงานไทย สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนา Digital Skills, Highly-skilled, Multi-skilled เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ประกอบการและแรงงาน รวมถึงการใช้มาตรการด้านภาษีจึงใจให้ธุรกิจลงทุนพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะแรงงานรองรับภาคอุตสาหกรรม

โดยแนวทางการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์ Covid-19 นี้ มีทั้งมาตรการที่ช่วยเพิ่มจุดแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ได้รับโอกาสจาก Covid-19 เช่น อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมอาหารบางส่วน และมาตรการที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อลดจุดอ่อนและวางแผนรากฐานสู่การเติบโตในช่วงถัดไปของภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ในแง่ของผู้ประกอบการเอง ก็ควรมีการปรับตัวหลังสถานการณ์ Covid-19 ในด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น

➤ บริหาร Supply Chain ให้มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ โดยลดการพึ่งพาผลิตสินค้าหรือการนำเข้าจากประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น จีน ที่ฐานการผลิตของโลกในปัจจุบัน กระจายอยู่ที่จีนเกือบทั้งหมด แต่ควรเริ่มมองหาโอกาสที่จะขยายฐาน/กระจายการผลิตหรือนำเข้าสินค้าจากหลาย ๆ ประเทศแทน หรือ บางบริษัทอาจจะเริ่มใช้การผลิตภายในประเทศไทยแทนที่ เพื่อลดการใช้ Supply Chain จากต่างประเทศ

➤ ใช้ Big Data เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยแก้ปัญหาในหลายมิติ การมีข้อมูลที่มากพอจะทำให้สามารถมองเห็นภาพรวมของปัญหา ต่าง ๆ และสามารถนำชุดข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อได้ว่า ควรแก้ไขปัญหา ในแต่ละจุดได้อย่างไร ยิ่งมีข้อมูลมากเท่าไหร่ ยิ่งเมื่อมีอวุรุ มากเท่านั้น เพียงแต่จะต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี และนำมาใช้ให้เหมาะสม

➤ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มศักยภาพ การผลิตให้สามารถแข่งขันได้ โดยการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริม ประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิต เช่น การพัฒนาทักษะ แรงงาน การยกระดับความสามารถด้านการบริหารจัดการ การพัฒนา ประสิทธิภาพของเครื่องจักร รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต/การประกอบการที่สอดคล้องกับการใช้ ชีวิตวิถีใหม่ เช่น การใช้ระบบ Automation ในการสั่งการกระบวนการ ต่าง ๆ ในโรงงานได้จากภายนอก การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ เพื่อรองรับการทำงานแบบ Remote Work เป็นต้น

➤ พัฒนาสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบโจทย์ลูกค้า ในยุค New Normal โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วย (Product Innovation) เช่น สินค้าที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ตามกระแส Well-Being และ Health Tech ที่คนหันมาให้ความสนใจ ด้านสุขภาพมากขึ้น อย่าง Smart Watch ทั้งนี้ ผู้ประกอบการต้อง หมั่นศึกษาトレンドโลก/แนวโน้มการตลาดอยู่เสมอ และใช้โอกาส ที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสินค้ารองรับเทรนด์ดังกล่าว บนฐานนวัตกรรม เช่น โลกกำลังจะก้าวเข้าสู่ Aging Society สินค้าแบบเดิม ๆ อาจไม่ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคได้ ดังนั้น การตามเทรนด์ มองเรื่องของอนาคตอยู่เสมอ จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถ ปรับเปลี่ยน Product ได้ทัน และเป็นอีกหนึ่งหนทางที่ทำให้อยู่รอดได้

➤ เพิ่มช่องทางการตลาด ทั้งแบบ Offline และแบบ Online

โดยควรดำเนินการควบคู่กันทั้ง 2 แบบ ซึ่งก่อนหน้าวิกฤต Covid-19 คนที่ทำธุรกิจส่วนใหญ่มักจะโฟกัสไปที่ตลาดแบบ Offline เป็นหลัก ทำให้ไม่ค่อยได้วางแผนการทำตลาดในโลกดิจิทัลเท่าใดนัก แต่เมื่อวิกฤต Covid-19 มาถึง ก็ทำให้ตลาด Online คึกคักมากยิ่งขึ้น มีการใช้ แพลตฟอร์ม Market Place ออนไลน์มากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสของ ผู้ประกอบการรายย่อยที่จะนำสินค้ามาแสดงให้คนเห็นได้มากขึ้นด้วย

มาตรการภาครัฐและการปรับตัวของผู้ประกอบการตามแนวทาง ข้างต้น ภายใต้การบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนจะเป็นแรง ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อให้ผ่านพ้น ช่วงเวลาที่ยากลำบากนี้ไปได้ และนับจากนี้ต่อไปประเทศไทยคงต้อง ปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ ต้องเร่งปรับตัวในทุกมิติ รวมทั้ง ต้องมีการวางแผน บริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้นในอนาคต ซึ่งการปรับเปลี่ยน นี้เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัด ของประเทศไทยที่สั่งสมนานา ในขณะเดียวกันต้องเร่งดำเนินยุทธศาสตร์ เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของ ประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทย ในเวทีโลกได้อย่างยั่งยืน ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ผ่านพ้นไป

จัดทำโดย :
บางสาขาวรดี แก้วนันทน์

॥แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

ข้อมูลประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การยกระดับชีวิตความสุขใน การท่องเที่ยวในยุคหลัง Covid-19” โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 ณ โรงแรมรอยัลปรินซ์เชล ห้องหลวง กรุงเทพฯ
มาตรการปรับโครงสร้างและฐานอุตสาหกรรมในอนาคตภายหลัง การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19),
ข้อมูลประกอบการนำเสนอคณานักปรึกษาด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ แหล่งคุณย์บริหารสถาบันการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (โควิด-19) เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563, กลุ่มนโยบาย ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรม กองนโยบายอุตสาหกรรมภาครัฐ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สรุปสถานการณ์การผลิต ภาคอุตสาหกรรมเดือนกันยายน ปี 2563

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือนกันยายน 2563 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหมวดตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เป็นผลมาจากการหดตัวของอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ อาทิ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปีโตรเลียม และอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล อัตราการใช้กำลังการผลิตในเดือนกันยายน 2563 อยู่ที่ร้อยละ 63.1

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรายสาขาสำคัญ

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเดือนกันยายน 2563 หมวดตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สาขาอุตสาหกรรมการผลิตสำคัญที่หดตัว อาทิ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปีโตรเลียม และอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล

■ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ ดัชนีผลผลิตหมวดตัวร้อยละ 13.1 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สถานการณ์การผลิตเริ่มดีขึ้นจากการที่มีปริมาณความต้องการซื้อรถเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการรัฐชู มาตรการที่ผ่อนคลายเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น รวมถึงสถานการณ์การส่งออกที่มีคำสั่งซื้อจากประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

■ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปีโตรเลียม ดัชนีผลผลิตหมวดตัวร้อยละ 9.1 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการลดลงของปริมาณการใช้น้ำมันในเครื่องบิน เนื่องจากการใช้น้ำมันเครื่องบินในช่วงนี้ยังคงมีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับ

ในช่วงเดียวกันของปีก่อน รวมทั้งโรงกลั่นน้ำมันของผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ปิดทำการเพื่อซ่อมบำรุง ในช่วงเดือน ก.ย. - ต.ค. 63

■ อุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล ดัชนีผลผลิตหมวดตัวร้อยละ 63.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อนเนื่องจากผลผลิตอ้อยในปีนี้มีปริมาณน้อยกว่าปีก่อน จึงทำให้มีปริมาณน้ำตาลรายดิบที่สามารถนำมาระบายน้ำมันลดลง เป็นน้ำตาลรายได้มีปริมาณน้อยลง ปริมาณการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลจึงมีแนวโน้มลดลง

สำหรับสาขาอุตสาหกรรมการผลิตสำคัญที่ขยายตัว อาทิ อุตสาหกรรมการผลิตเกล็กซ์วัสดุ์ เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน และอุตสาหกรรมการปรับรูปและการถนอมผลไม้และผัก

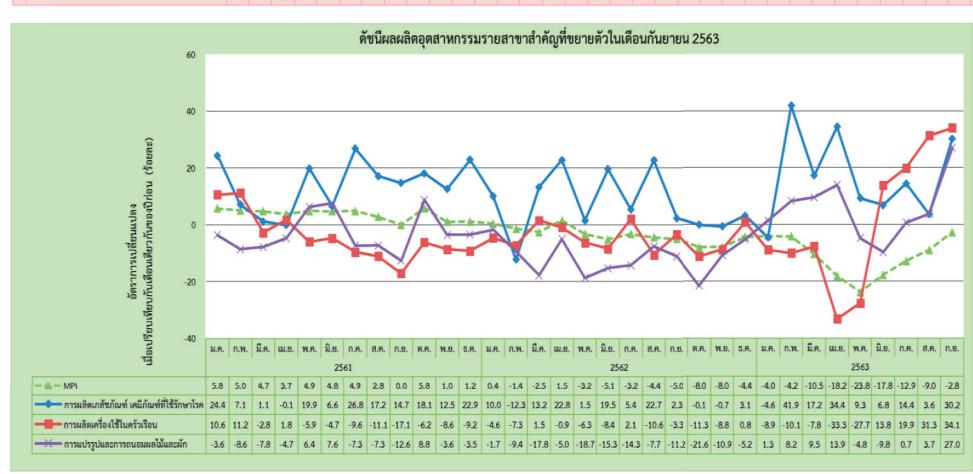
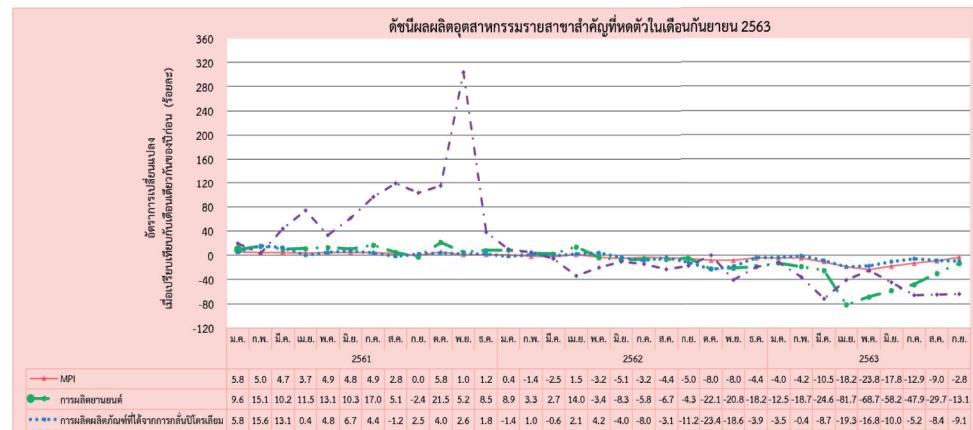

■ อุตสาหกรรมการผลิตเกล็กซ์ภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค ดัชนีผลผลิตรายตัวร้อยละ 30.2 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากมีปริมาณคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้นทั้งจากในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงยังมีความต้องการผลิตยาสำรองไว้ให้เพียงพอต่อการรักษาโรคในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา

■ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน

ดัชนีผลผลิตรายตัวร้อยละ 34.1 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตเพิ่มขึ้นจากสินค้าตู้เย็น และเครื่องซักผ้าเป็นหลัก เนื่องจากปัจจัยการขาดแคลนวัตถุคงเหลือจากการที่ผ่อนคลายของภาครัฐ ผู้ประกอบการมีการย้ายฐานการผลิตจากโรงงานที่ประเทศไทยมาผลิตที่ประเทศไทยตั้งแต่เดือน มิ.ย. 63 ทำให้มีปริมาณการผลิตและการจำหน่ายเพิ่มขึ้น และการปรับราคาขายลดลงเพื่อย้ายฐานลูกค้าของผู้ประกอบการ

■ อุตสาหกรรมการปรับรูปและการถนอมผลไม้และผัก ดัชนีผลผลิตรายตัวร้อยละ 27.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตและการจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากสินค้าสับปะรดกระป่องและข้าวโพดหวานเป็นหลัก เนื่องจากปัจจัยการขยายพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดและข้าวโพดในหลายพื้นที่ ทำให้มีผลผลิตในการเก็บเกี่ยวอนุญาตดูแลเข้าสู่โรงงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 มีแนวโน้มที่ดีขึ้น

Sharing

“Self Assessment to Industry 4.0” เข้มทิศนำทาง เพื่อยกระดับ อุตสาหกรรมไทย

กองนโยบายอุตสาหกรรมภาค

จ ากบทความเรื่อง “Industrie 4.0 CheckUp” บันไดพัฒนา องค์กร เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทย ในคอลัมน์ sharing ฉบับที่ 103 เดือนตุลาคม 2563 ได้กล่าวถึงกรอบแนวทางการตรวจประเมินองค์กรของ Fraunhofer IFF ประเทศเยอรมนี หรือ Industrie 4.0 CheckUp ซึ่งเป็นกรอบแนวทางในการตรวจประเมินองค์กร เพื่อให้องค์กรได้ทราบสถานะและความพร้อมด้านอุตสาหกรรม 4.0 ของตนเอง พร้อมทั้งเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้านอุตสาหกรรม 4.0 ก่อนวางแผนลงทุนด้านเทคโนโลยี และป้องกันการสูญเสียทรัพยากร และเวลาลงทุนโดยเปล่าประโยชน์ โดยกรอบแนวทางดังกล่าวจะเน้นมา กับองค์กรที่ต้องการปรับกลยุทธ์ธุรกิจไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 หรือ เป็นการมองการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ของท้องถิ่น

บทความตอนนี้ จะนำเสนอกรอบแนวทางการตรวจประเมินใน อีกรอบแนวทางหนึ่ง คือ กรอบแนวทางของ สถาบันไทย-เยอรมัน หรือ Self Assessment to Industry 4.0 ซึ่งได้ทบทวนแนวทางการประเมิน ด้านต่าง ๆ จากการนีศึกษาในหลาย ๆ ประเทศ เช่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี เป็นต้น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวทาง ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย สำหรับองค์กรที่ต้องการพัฒนา โรงงานไปสู่โรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) เพื่อพัฒนาระบบการ ผลิตให้มีประสิทธิภาพและผลิตภัณฑ์ขึ้น ซึ่งเริ่มตั้งแต่กระบวนการ จัดหาวัสดุสู่ จนถึงการส่งมอบงานให้กับลูกค้า

หลักสำคัญขององค์กรที่ต้องการประเมิน ความพร้อม

องค์กรที่ต้องการปรับเปลี่ยนโรงงานไปสู่โรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ต้องเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีเป้าหมายในการพัฒนา องค์กร และวัฒนธรรมขององค์กรต้องเห็นความสำคัญของการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยไม่จำเป็นต้องคำนึง ถึงระบบที่ใหญ่หรือลงทุนมากเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดผลกระทบ ในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเงินลงทุน บุคลากร และโครงสร้าง

พื้นฐาน เป็นต้น ดังนั้น จึงควรเริ่มดำเนินการในส่วนงานที่มีความพร้อม และสามารถประยุกต์หรือพัฒนาตามแนวทางอุตสาหกรรม 4.0 ได้ โดยคำนึงถึงสภาพปัจจุบันกับเทคโนโลยีที่จะเข้ามาผนวกรวมกัน เพื่อเป็นประโยชน์และสร้างคุณค่าต่องค์กร ทั้งด้านการลดต้นทุน ลดค่าใช้จ่าย และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ขั้นตอนการตรวจประเมินองค์กร

ในการตรวจประเมิน องค์กรจะมีการจัดตั้งทีมงานร่วมทำงาน กับที่ปรึกษา ซึ่งที่ปรึกษาจะมีหน้าที่สังเกตการณ์และให้คำแนะนำ การดำเนินงานตามกรอบแนวทางที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน/ ตรวจประเมิน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparation Phase) : เป็นการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของทีมงาน โดยเริ่มตั้งแต่ การสร้างความเข้าใจของทีมงานเกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึกขององค์กร ทั้งในด้านการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิต เพื่อทราบถึง จุดเริ่มต้นของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงความพร้อมและความ เหมาะสมของการลงทุนเทคโนโลยีไปสู่โรงงานอัจฉริยะ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินตนเองขององค์กรในปัจจุบัน (Analysis Phase) : ภายหลังจากเข้าใจข้อมูลเชิงลึกขององค์กรแล้ว ทีมงานจำเป็น ต้องรู้ถึงระดับการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่าง ถูกทาง โดยการประเมิน ใน 6 ด้าน (5P 1T) ได้แก่

① Policy & Planing เป็นการประเมินระดับกลยุทธ์

การดำเนินงาน โดยองค์กรที่มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงงานไปสู่โรงงานอัจฉริยะเป็นแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน พร้อมทั้งเรียนรู้การดำเนินการตามแผนงาน จะได้คะแนนในระดับสูง

② People เป็นการประเมินระดับความสามารถของบุคลากร

ซึ่งหากพนักงานมีทักษะบูรณาการด้าน IT กับระบบการผลิตอัตโนมัติ พร้อมทั้งสามารถคิดค้นนวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการทำงานให้เกิดประโยชน์ จะได้คะแนนระดับสูง

③ Product เป็นการประเมินถึงการสร้างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์

เช่น หากผลิตภัณฑ์มีการเชื่อมโยงและส่งสถานะต่าง ๆ เข้าสู่ระบบ Big Data จะได้คะแนนระดับสูง

④ Process เป็นการประเมินรูปแบบและระดับเทคโนโลยี

ของกระบวนการผลิต เช่น องค์กรยังคงใช้แรงงานคนในการผลิตหรือใช้เครื่องจักรกลแบบ Manual ในการผลิตสินค้า จะได้คะแนนในระดับต่ำ

⑤ Performance เป็นการประเมินประสิทธิภาพของระบบ

การผลิต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านต้นทุน (Cost) ด้านคุณภาพ (Quality) และการส่งมอบ (Delivery) ซึ่งหากโรงงานไม่ประสบปัญหาทั้ง 3 ด้าน และมีความยืดหยุ่นสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ (Flexibility) จะได้คะแนนในระดับสูง

⑥ Technology เป็นการประเมินโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีที่ทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้ เช่นหากเครื่องจักรในองค์กรไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลสื่อสารระหว่างกัน และองค์กรยังใช้โทรศัพท์หรือโทรศัพท์เพื่อสื่อสารในการผลิต จะได้คะแนนในระดับต่ำ

เมื่อองค์กรได้รับการประเมินแล้วจะนำคะแนนแต่ละด้านที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและเทียบกับเกณฑ์ หรือระดับความพร้อมของสมรรถนะโดยจำแนกออกได้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ	ความพร้อม/สมรรถนะที่จำเป็น
ระดับที่ 1 (0 - 1 คะแนน) มีความพร้อมน้อย	องค์กรใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการผลิต ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลในกระดาษ และสื่อสารผ่านโทรศัพท์ หรือโทรศัพท์ แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลการผลิต
ระดับ 2 (>1 - 2 คะแนน) มีความพร้อมปานกลาง	องค์กรใช้แรงงานคนควบคุมเครื่องจักรอัตโนมัติหรือใช้ในการเชื่อมต่อกระบวนการผลิต ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว หรือใช้ email ในการสื่อสาร
ระดับที่ 3 (>2 - 3 คะแนน) มีความพร้อมมาก	องค์กรใช้เครื่องจักรและระบบอัตโนมัติในการผลิต โดยใช้โปรแกรมคำสั่งร่วมกับระบบควบคุม ผ่านการเชื่อมต่อเครือข่าย LAN โดยมีการจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล (Database) ซึ่งเป็นระบบเครือข่าย (Network) ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้พร้อมกัน กับระบบิกค์และไกค์ และใช้การสื่อสารผ่านข้อมูลที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลส่วนกลาง
ระดับที่ 4 (>3 - 4 คะแนน) มีความพร้อมมากที่สุด	องค์กรใช้เครื่องจักรและระบบอัตโนมัติในการผลิต โดยสามารถติดต่อสื่อสาร และเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเครื่องจักรกับเครื่องจักร ระบบกับเครื่องจักร และคนกับเครื่องจักร ได้แบบ real time ผ่านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีการจัดเก็บข้อมูลในระบบ Cloud และใช้การสื่อสารผ่านระบบฐานข้อมูล ซึ่งเป็นระบบเครือข่าย ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้พร้อมกับกับระบบิกค์และไกค์

ที่มา: คู่มือการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมสู่ความเป็นโรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ของ สถาบันไทย-เยอรมัน, 2562

ขั้นตอนที่ 3 การระดมความคิด (Creativity Phase) : หลังจาก

ที่องค์กรทราบระดับของตนเองแล้ว ทีมงานจะนำผลที่ได้มามาแนวทางปรับปรุง โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1) การระดมสมอง เป็นการนำความต้องการพัฒนา

ในแต่ละด้าน (5P 1T) มาจัดลำดับความสำคัญ และหาแนวคิดเบื้องต้นในการปรับปรุงด้านที่มีความสำคัญในลำดับสูงก่อน

2) การสร้างแนวคิด เป็นการตรวจสอบรายละเอียด

จากแนวคิดเบื้องต้น ผ่านโน้ตเดลของ St.Gallen Business Model Navigator ซึ่งแนวคิดที่เลือกนั้นจะต้องตอบคำถามได้ทั้ง 4 ข้อ ได้แก่

- **What?** องค์กรได้ประโยชน์อะไร
- **Who?** ใครได้รับประโยชน์จากการดำเนินการปรับปรุง
- **How?** มีแนวคิด (Conceptual) ในการดำเนินการปรับปรุงอย่างไร
- **Value?** การดำเนินการสามารถสร้างมูลค่าให้องค์กรได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและคัดเลือกแนวคิด (Evaluation Phase):

เป็นการนำแนวคิดที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาประเมินโดยใช้แบบจำลอง Boston Consulting Group (BCG Matrix) (รูปที่ 1) ซึ่งจากแบบจำลองดังกล่าว สามารถจำแนกแนวคิดออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

(1) แนวคิดที่ก่อให้เกิดศักยภาพทางการตลาดหรือการผลิตสูงโดยใช้ทรัพยากรต่ำ (แนวคิด A)

(2) แนวคิดที่ก่อให้เกิดศักยภาพทางการตลาดหรือการผลิตต่ำโดยใช้ทรัพยากรต่ำ (แนวคิด B)

(3) แนวคิดที่ก่อให้เกิดศักยภาพทางการตลาดหรือการผลิตสูงโดยใช้ทรัพยากรสูง (แนวคิด C)

(4) แนวคิดที่ก่อให้เกิดศักยภาพทางการตลาดหรือการผลิตต่ำโดยใช้ทรัพยากรสูง (แนวคิด D)

โดยแนวคิดที่ก่อให้เกิดศักยภาพทางการตลาดหรือการผลิตนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน เช่น ด้านเงินทุน ด้านเวลา และด้านบุคลากร เป็นต้น จากรูปที่ 1 จะเห็นได้ว่าแนวคิด A เป็นแนวคิดที่องค์กรควรเลือกดำเนินการก่อน เพราะก่อให้เกิดศักยภาพในการดำเนินธุรกิจที่สูง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หรือใช้จุดแข็งที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ความสำคัญลำดับต้นมา คือ แนวคิด B หรือ แนวคิด C และแนวคิด D ตามลำดับ โดยแนวคิดดังกล่าวที่ได้จะต้องนำไปศึกษาความเป็นไปได้ด้วยข้อมูลเชิงลึกและนำเสนอผู้บริหารระดับสูงต่อไป

ศักยภาพการตลาด หรือการผลิต	A	C
B	D	
ต่ำ	การใช้ทรัพยากร	สูง

รูปที่ 1 การคัดเลือกแนวคิด โดยใช้แบบจำลอง Boston Consulting Group (BCG Matrix)

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการปรับปรุง (Implementation Phase) :

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการนำแนวคิดที่ผ่านการพิจารณาในรูปแบบเชิงปฏิบัติการ มาทำเป็นแผนงาน พร้อมทั้งระบุรายละเอียดให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะและการเตรียมความพร้อมสำหรับการนำเสนอผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติจริงในองค์กรต่อไป

แนวคิดในการนำกรอบแนวการทำงานใช้

กรอบแนวทางเพื่อใช้ในการตรวจประเมินองค์กรมืออยู่ด้วยกัน หลายกรอบแนวทาง การจะเลือกใช้กรอบแนวทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับ เป้าหมายและความพร้อมในการพัฒนาองค์กร ซึ่งจากการอบรมแนวทั่วไป เผยให้เห็นได้ชัดเจนว่า Industrie 4.0 CheckUp มีเป้าหมายที่ต้องการปรับกลยุทธ์ไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งต้องพัฒนาทุกหน่วยงานในองค์กรไปด้วยกัน ในขณะที่ Self Assessment to Industry 4.0 มีเป้าหมายที่ต้องการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ หรือให้มีความอัจฉริยะขึ้น ซึ่งจะเน้นพัฒนาระบบการผลิตของโรงงาน โดยกรอบแนวทางต่าง ๆ เป็นเสมือนเข็มทิศนำทาง ให้องค์กรพัฒนาไปได้ถูกจุดหมายเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งอาจไม่ได้เริ่มจากการลงทุนเครื่องจักรเพียงอย่างเดียว อาจเริ่มจาก ความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุนไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 เช่น ด้านระบบสารสนเทศ ด้านความทักษะของบุคลากร หรือด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร เป็นต้น อันจะส่งผลให้องค์กรเกิดความคุ้มค่าในการลงทุน และเกิดการใช้ทรัพยากรรอบ ๆ ตัว ได้เกิดประโยชน์สูงสุด

อย่างไรก็ตาม บางองค์กรที่ยังไม่มีความพร้อมในการใช้กรอบแนวทางต่าง ๆ มาใช้ตรวจสอบประเมิน ไม่ว่าจะขาดความพร้อมเรื่องเทคโนโลยี หรือกระบวนการผลิตยังไม่ทันสมัย การตรวจประเมินองค์กรโดยอาศัยความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญก็จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการตรวจประเมินองค์กรในเบื้องต้นเพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ก่อนการเตรียมความพร้อมของโรงงานในการใช้กรอบแนวทางต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ต่อไป

จัดทำโดย :

นางสาวพิมพ์ชัยณุ ลินโปสกา

แหล่งขออ้างอิง :

สถาบันไทย-เยอรมัน. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมสู่ความเป็นโรงงานอัจฉริยะเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตตามแนวคิด Smart Factory

ผลกระทบและทิศทางของ ภาคอุตสาหกรรม

หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ป 2563 ต้องยอมรับว่าเป็นปีที่ยากลำบากของเศรษฐกิจไทย รวมอีกหลายประเทศทั่วโลก จากผลกระทบหลักที่สำคัญ คือ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเกือบทั้งหมดต้องหยุดชะงักลง ซึ่งเป็นไปตามมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย ถือว่าประสบความสำเร็จในเรื่องของการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาด จากการมาตรการล็อกดาวน์ที่เข้มข้น ส่งผลชัดเจน ถึงจำนวนผู้ติดเชื้อที่อยู่ในระดับไม่สูงมากนัก แต่ในมิติของเศรษฐกิจ แน่นอนว่ามาตรการล็อกดาวน์ที่เข้มข้นของรัฐบาลในช่วงไม่กี่เดือน ที่ผ่านมา ได้สร้างความเสียหายกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งจากภาคการท่องเที่ยวที่หดตัวลง ภาคบริการและการอุตสาหกรรมที่ชะลอตัว

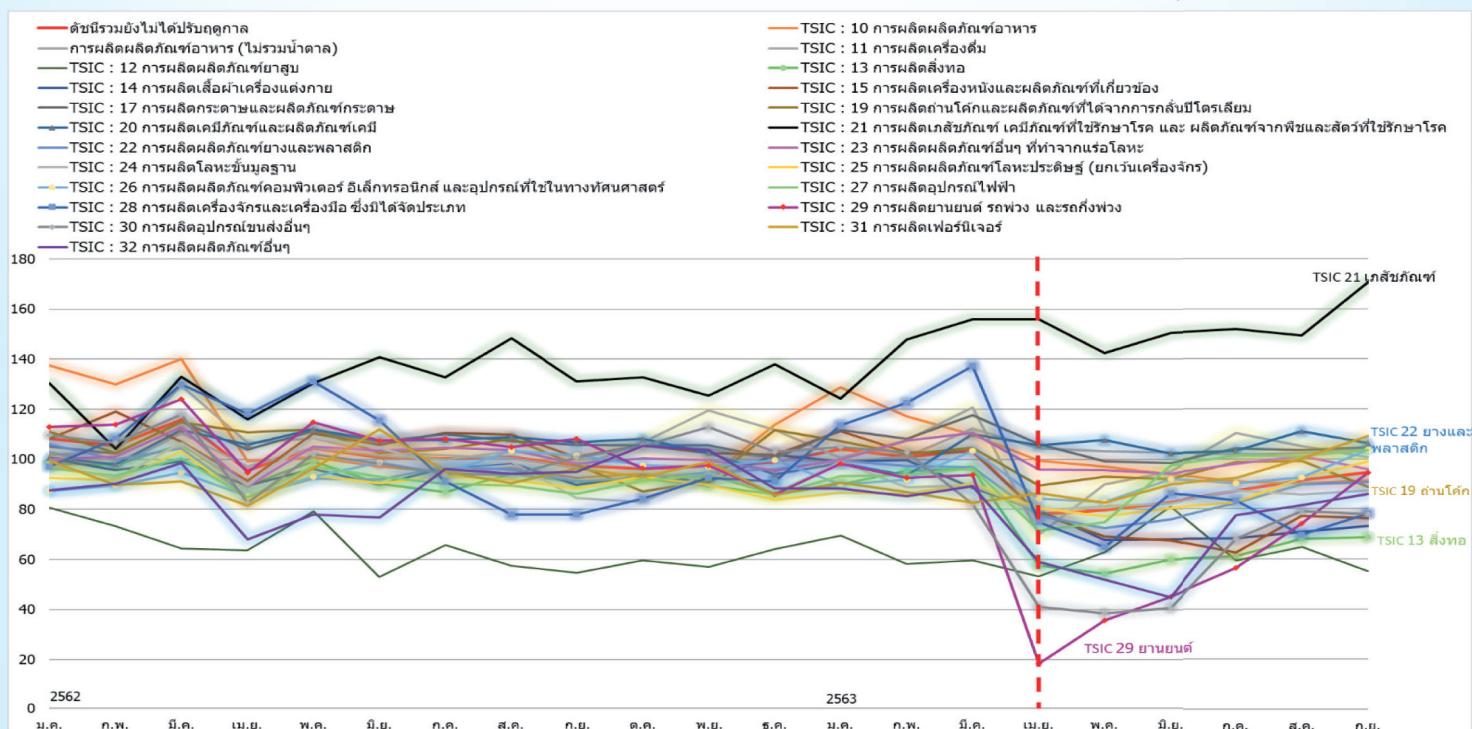
สำหรับผลกระทบภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นเริ่มส่งผลตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563

เป็นต้นมา เนื่องจากหลายประเทศเริ่มมีการล็อกดาวน์ประเทศ ส่งผลให้การนำเข้า-ส่งออกเพื่อนำมาใช้ในการผลิตต้องหยุดชะงัก รวมถึงการส่งออกที่ชะลอตัว ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดให้ไม่สามารถนำเข้า และส่งออกได้ตามปกติ

ผลกระทบและทิศทางต่อภาคการผลิตอุตสาหกรรมของไทย

จากการวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในภาพรวมตั้งแต่เดือนมกราคม-เดือนกันยายน 2563 ลดลงร้อยละ 11.4 เมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งอุตสาหกรรมรายสาขา ส่วนใหญ่มีการผลิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญในเดือนเมษายน 2563 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมยาง อุตสาหกรรมน้ำหนักปั้นไฮดรอลิก อุตสาหกรรมสิ่งทอ ในขณะที่อุตสาหกรรมเกสเซ็ตท์มีการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้น ในรูปที่ 1

- > ตัวเขียนบันทึกไม่ได้รับอนุญาต
- > การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร (ไม่รวมน้ำผล)
- > TSIC : 12 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- > TSIC : 14 การผลิตเครื่องผ้าเครื่องแต่งกาย
- > TSIC : 17 การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ
- > TSIC : 20 การผลิตเครื่องกีฬาและผลิตภัณฑ์กีฬา
- > TSIC : 22 การผลิตผลิตภัณฑ์ยานและพาลาสติก
- > TSIC : 24 การผลิตโลหะขั้นบัญชากฐาน
- > TSIC : 26 การผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในทางท่องเที่ยวและศิลปะ
- > TSIC : 28 การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือ ซึ่งมิได้จัดประเภท
- > TSIC : 30 การผลิตอุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ
- > TSIC : 32 การผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ
- > TSIC : 10 การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร
- > TSIC : 11 การผลิตเครื่องดื่ม
- > TSIC : 13 การผลิตลิ้งก์อ
- > TSIC : 15 การผลิตห้องแม่และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- > TSIC : 19 การผลิตคานาโน่และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปีโตรเลียม
- > TSIC : 21 การผลิตกลั่นก๊าซฯ เครื่องก๊าซฯ ที่ใช้รักษาโรค และ ผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ที่ใช้รักษาโรค
- > TSIC : 23 การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์ (ยกเว้นเครื่องจักร)
- > TSIC : 25 การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์ (ยกเว้นเครื่องจักร)
- > TSIC : 27 การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า
- > TSIC : 29 การผลิตยานยนต์ รถพวง และรถกังหัน
- > TSIC : 31 การผลิตเฟอร์นิเจอร์

รูปที่ 1 ภาพรวมดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (TSIC 2 หลัก) ตั้งแต่เดือน ม.ค. 2562-ก.ย. 2563

โดยเมื่อพิจารณาผลผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อภาคการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญในช่วงเดือนเมษายน-กันยายน 2563 เทียบกับช่วงเดียวกันปี 2562 และคาดการณ์ปี 2563 เทียบกับปี 2562 สรุปได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมที่ได้รับอานิสงส์ จากความจำเป็นในการบริโภคและอุปโภค ส่งผลให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรม เกสัชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค มีการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.7 และคาดว่า ปี 2563 จะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 เนื่องจากผู้บริโภค มีความต้องการเพื่อใช้รักษาโรค ทั้งตลาดในประเทศ และส่งออก อุตสาหกรรมอาหาร (ไม่รวมน้ำตาล) มีการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 สินค้าที่ได้รับอานิสงส์จากการสำรองสินค้าทั้งตลาด ในประเทศและส่งออก เช่น เนื้อไก่แข็งและแซ่บเย็น ปลาแซ่บแข็ง ผักผลไม้แข็ง ปลากระป่อง ผลไม้และผักบรรจุกระป่อง 俾หมี่ กึงสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์นม อาหารสัตว์สำเร็จรูป เป็นต้น และคาดว่า ปี 2563 จะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 เนื่องจากความกังวลของ การระบาดที่อาจจะเกิดรอบสอง ทำให้มีความต้องการสินค้าอาหาร อย่างต่อเนื่องทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ สำหรับอุตสาหกรรม อุปกรณ์ไฟฟ้า มีการผลิตขยายตัวร้อยละ 1.67 สินค้าที่ได้รับอานิสงส์ เช่น ตู้เย็น เตาอบไมโครเวฟ กระทิงน้ำร้อน และคาดว่า ปี 2563 การผลิตจะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จากความต้องการใช้สินค้า ประเภทตู้เย็น เนื่องจากผู้บริโภคยังมีความต้องการสำรองอาหารสด เพิ่มขึ้น ประกอบกับผู้ประกอบการมีการลดราคาสินค้า ส่วนเครื่องซักผ้า มีการส่งออกไปตลาดอาเซียนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงอุตสาหกรรม ถุนเมือง มีการผลิตขยายตัวร้อยละ 32.7 และคาดว่า ปี 2563 จะขยายตัวร้อยละ 23.2 เนื่องจากความต้องการใช้ทางการแพทย์ และในโรงพยาบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและส่งออกโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในตลาดสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น

2. อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบหนอย จากการที่รัฐบาล ประกาศผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ และเปิดดำเนินการกิจกรรม ทางเศรษฐกิจอีกรึ ส่งผลให้การผลิตภาคอุตสาหกรรม มีการพื้นตัวอย่างรวดเร็ว และมีระดับการผลิตใกล้เคียงกับช่วงก่อน เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีการผลิตลดลงร้อยละ 5.55 สินค้าที่ได้รับผลกระทบน้อย เช่น วงจรรวม (IC) เนื่องจาก การส่งออกไปตลาดจีน ย่องกงเริ่มฟื้นตัว ส่วน Hard Disk Drive (HDD) มีปัจจัยบางจาก Work from home ซึ่งนำไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ และคาดว่า ปี 2563 จะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม มีการผลิตลดลงร้อยละ 7.3 และคาดว่า ปี 2563

จะลดลงร้อยละ 3.5 เนื่องจากผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มไม่มีเอกอัตลักษณ์ เช่น เครื่องดื่มน้ำอัดลม น้ำโซดา น้ำดื่มบริสุทธิ์ รวมถึงสุรา ยังคงมีความต้องการทั้งตลาดในประเทศและขยายตัวในตลาด CLMV ในส่วน อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ มีการผลิตลดลงร้อยละ 1.72 จากการส่งออกกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เคมีภัณฑ์ อนินทรีย์ และสีสีลดลง ในตลาดอาเซียน แต่ขยายตัวในผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมกระดาษ มีการผลิตลดลงร้อยละ 4.4 คาดว่า ปี 2563 จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้ต้องการใช้กล่องบรรจุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น

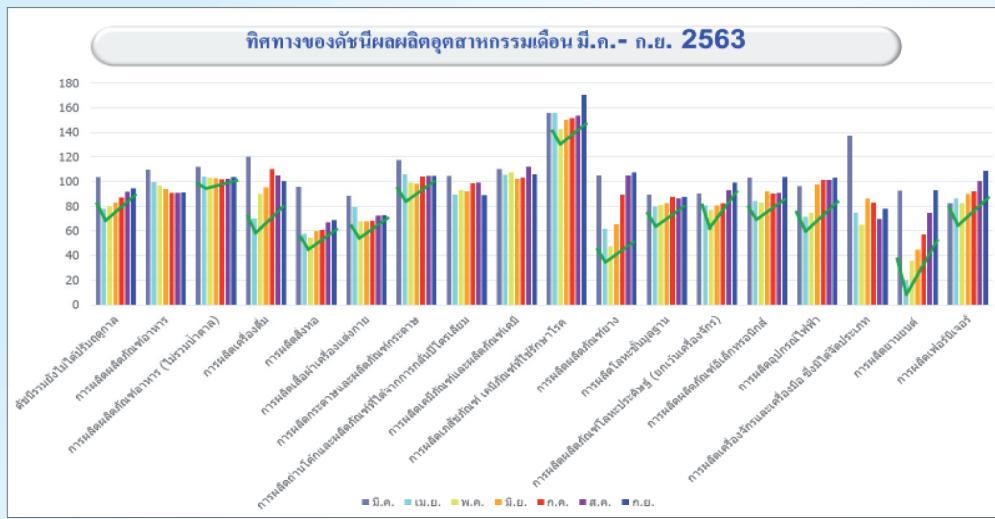
3. อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมาก จากการที่ตลาดในประเทศและส่งออกหดตัวอย่างมาก โดยที่การผลิตเริ่มมีการพื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป หลังจากประกาศผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ และยางรถยนต์ มีการผลิตลดลงร้อยละ 49.2 และ 27.9 ตามลำดับ และคาดว่า ปี 2563 จะลดลงร้อยละ 30.5 และ 19.2 ตามลำดับ จากการที่ตลาดในประเทศและส่งออกหดตัวอย่างมาก สำหรับอุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียม สินค้าที่ได้รับผลกระทบมาก เช่น น้ำมันเครื่องบิน น้ำมันเตา มีการผลิตลดลงร้อยละ 13.2 และคาดว่า ปี 2563 จะลดลงร้อยละ 14.2 เนื่องจากการเดินทางทางอากาศและทัวร์ไปยังคงมีข้อจำกัด ในขณะที่ การเดินทางในประเทศและการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มพื้นตัว ส่วนอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า มีการผลิตลดลงร้อยละ 13.6 สินค้าที่ได้รับผลกระทบมาก ได้แก่ เหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี เหล็กแผ่นรีดเย็น และเหล็กเส้น จากการชะลอตัวของเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์ เป็นต้น ในขณะที่การผลิตเหล็กแผ่นเคลือบดีบุกและเหล็กแผ่นเคลือบโครงเมี่ยม มีการขยายตัวจากอุตสาหกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์ กระป๋องโลหะ และคาดว่า ปี 2563 จะลดลงร้อยละ 10.5

รูปที่ 2 สรุปอุตสาหกรรมสำคัญที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19

(เดือน เม.ย.-ก.ย. 2563 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2562)

หากพิจารณาแนวโน้มและทิศทางการผลิตอุตสาหกรรมในภาพรวมและรายสาขาตั้งเดือน มี.ค.-ก.ย. 2563 พบว่า การผลิตภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีการปรับตัวที่ดีขึ้น โดยมีลักษณะคล้ายตัว V-Shape ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แนวโน้มดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ ตั้งแต่เดือน มี.ค.-ก.ย. 2563

คาดการณ์การผลิตอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

การผลิตภาคอุตสาหกรรมในภาพรวมของปี 2563 ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รอบที่สอง คาดว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) และผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ภาคอุตสาหกรรมจะลดตัวร้อยละ 8.0-9.0 เนื่องจากการลดลงอย่างมากของการส่งออกและการบริโภคภาคเอกชนหรือครัวเรือนภายในประเทศ รวมถึงภาคการท่องเที่ยวและบริการ อย่างไรก็ตาม หากประเทศไทยไม่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รอบที่สอง จะทำให้ภาคการผลิตอุตสาหกรรมของไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นช่วงไตรมาสที่ 4 เนื่องจากปัจจัยในการฟื้นตัวของการบริโภคภาคเอกชนหรือครัวเรือน และการจ้างงานของภาคเอกชนกลับเข้าสู่ภาวะใกล้เคียงปกติ ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยคู่ค้าที่เริ่มกลับมาดีขึ้น รวมถึงมาตรการภาครัฐที่มีโครงการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ

โอกาสและภัยในการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ผู้ประกอบการไทยที่ได้รับผลกระทบคงจะพอมองเห็น New Normal ที่กำลังจะเกิดขึ้นในไทยหลังโควิดสิ้นสุดลง โครงสร้างตัวต้องสนองได้ทันตามความต้องการใหม่ของผู้บริโภค ซึ่งสามารถยืนหยัดและอยู่รอดได้ ซึ่งผู้ประกอบการควรตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงอย่างมาก เช่น เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทำให้การซื้อของและการทำธุรกรรมทางการเงินมาอยู่บนสมาร์ทโฟน เทคโนโลยีแพลตฟอร์มที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายทำให้เกิดเศรษฐกิจ

เชิงแบ่งปัน (Sharing Economy) โดยไม่ต้องผ่านตัวแทนจำหน่ายซึ่งผู้ขายสามารถค้ากับผู้ซื้อได้โดยตรง นอกเหนือไปยังเมืองโนโลยีอื่น ๆ ที่จะเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ เช่น การพิมพ์สามมิติ Artificial Intelligence (AI) Machine Learning ซึ่งหากผู้ประกอบการสามารถ

ปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ก็จะได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

2. ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เมื่อระบบอัตโนมัติ (Automation)

และหุ่นยนต์สามารถทำงานแทนคนได้เกือบทั้งหมด ทำให้หลายธุรกิจซึ่งเดิมกระจายชั้นตอนการผลิตไปหลาย ๆ ที่หัวโลก ย้ายกลับมาผลิตในภูมิภาค (Regionalization) มากขึ้นหรือดึงขึ้นตอนการผลิตกลับไปผลิตภายในประเทศปลายทาง (Onshoring) เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้เร็วขึ้น ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยเนื่องจากเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออก

และภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งใน Supply Chain ของโลก นอกเหนือไป ภาคบริการจะมีบทบาทมากขึ้นใน Supply Chain เช่น การออกแบบ บริการหลังการขาย เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการให้บริการจะช่วยสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าทำให้ธุรกิจมีอำนาจต่อรองการตั้งราคาสินค้า

3. สิ่งแวดล้อม เช่น ภาวะโลกร้อน ซึ่งนำไปสู่สถานการณ์ที่ภัยแล้งรุนแรงและน้ำท่วมฉับพลันบางพื้นที่ในประเทศไทยช่วงปี 2562 ซึ่งคาดว่าในอนาคตน้ำสะอาดจะเป็นสิ่งที่ขาดแคลน ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชากรโลก นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงด้านกฎหมายหรือมาตรฐานในการทำธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและให้ความสำคัญกับความยั่งยืน (Sustainability) มาขึ้น ซึ่งอาจเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนการทำธุรกิจซึ่งจะกลายเป็นผู้กำหนดมาตรฐานใหม่ของอุตสาหกรรม

4. แรงงาน จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในอนาคตอีก 15-20 ปี ประเทศไทยเป็นประเทศที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Hyper-aged Society) จะมีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้นและคนวัยทำงานน้อยลง โครงสร้างแรงงานที่เปลี่ยนไปทำให้การทำธุรกิจรูปแบบเดิมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากอาจไม่เหมาะสม ภาคธุรกิจจึงต้องปรับรูปแบบการผลิตจากที่เน้นความได้เปรียบจากต้นทุนค่าแรงหรือใช้แรงงานจำนวนมากเปลี่ยนเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-Added)

จัดทำโดย :
นางสาวศิริประภา อ้วนวัฒน์สกุล

แหล่งอ้างอิง :
1. ดับเบิลยูพลัตอุตสาหกรรม กองสารสนเทศและดิจิทัลเศรษฐกิจอุตสาหกรรม : <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazinePages/256301Conversation.aspx>
2. เทคซอฟต์แวร์ : <https://techsauce.co/news/scb-eic-q3-2020-global-and-thai-economy>

นายทองชัย ชาลิตพิเชฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประธานคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ (Industry 4.0 และ S-Curve) และนายพงษ์ชัย ชัยจิรวัฒน์ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ ณ อาคารสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2563

นายทองชัย ชาลิตพิเชฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิดงานสัมมนา “โอกาสอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ในยุค New Normal” ภายใต้โครงการพัฒนาศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกสำหรับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2563 ณ โรงแรมเดอะเบอร์เคลีย์ กรุงเทพมหานคร

นายทองชัย ชาลิตพิเชฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และนายวรา ศรีบูรพา ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เดือนกันยายนและตุลาคม 3/2563 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563 ณ อาคารสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ความรู้เกี่ยวกับพระราชนิเวศน์บุลข่าวสารราชการ พ.ศ 2540

หาว่าหมูตีแล้วหนีไป

นางส่ายมีหนังสือถึงสถานีตำรวจนครเมืองลำปาง ขอถ่ายสำเนาบันทึกประจำวันแจ้งไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562 กรณีนางสาวบ่ายไปแจ้งความเป็นหลักฐานว่าถูกนางสายทำร้ายร่างกายแล้วหนีไป สถานีตำรวจนครเมืองลำปางมีหนังสือแจ้งปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าผู้เสียหายแจ้งความเป็นหลักฐานเท่านั้น บอกว่ายังไม่ประสงค์ให้ดำเนินคดี จนกว่าจะมีหลักฐานเพิ่มเติม จึงเป็นเอกสารเกี่ยวกับคดีและเป็นความลับทางราชการ ถ้าเปิดเผยตอนนี้จะมีผลกระทบต่อคดี เข้าลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 (2) นางส่ายจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สถานีตำรวจนครเมืองลำปาง มีหนังสือชี้แจงเหตุผลในการปฏิเสธว่าผู้เสียหายได้แจ้งความเป็นหลักฐาน แต่ยังไม่ประสงค์ดำเนินคดี ดังนั้น คดีนี้การดำเนินคดีอาจยังไม่เสร็จสิ้น ประกอบระเบียบตำรวจ เกี่ยวกับคดีกำหนดว่าข้อความทั้งหลายที่บันทึกในรายงานประจำวันเป็นความลับทางราชการ ห้ามคนอื่นอ่านหรือคัดลอก เว้นแต่ผู้แจ้งขอคุ้มครองข้อมูล

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารพิจารณาเห็นว่า บันทึกประจำวันแจ้งไว้ เป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562 กรณีนางสาวบ่ายไปแจ้งความไว้แต่ยังไม่เอาเรื่องนางสาย الرحمن กว่า มีหลักฐานเพิ่มจึงจะร้องทุกข์ดำเนินคดี จึงถือได้ว่ายังไม่มีการดำเนินคดีจึงยังไม่เป็นเอกสารเกี่ยวกับคดี แต่เป็นเอกสารการปฏิบัติราชการ ตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีคำสั่งให้เปิดเผยก็ได้ ตามมาตรา 15 ประกอบกับนางสายถูกพำนพิงและกล่าวถึงในทางเลี้ยง ในบันทึกประจำวัน จึงควรได้รับทราบข้อมูลเพื่อปกป้องสิทธิของตน แม้ข้อมูลข่าวสารนี้จะเป็นความลับ ตามระเบียบการตำรวจนายมีเงื่อนไขที่จะเปิดเผยได้ จึงวินิจฉัย ให้สถานีตำรวจนครเมืองลำปาง เปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นางสาย เว้นแต่ข้อมูล ข่าวสารส่วนบุคคลของผู้แจ้งความ เช่น อายุ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ ลายมือชื่อ ให้ปกปิดไว้

มีข้อสงสัยการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ หารือไปได้ครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 0 2283 4678

“ข้อมูลโปร่งใส ราชการไทยไร้ทุจริต”

จัดทำโดย สำนักงานเครือข่ายก่ออาชญากรรม

บทความโดย วีระเชษฐ์ จารยาดุล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี